

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9CdoPr/4/2023
Identifikačné číslo spisu:	5920200209
Dátum vydania rozhodnutia:	26.11.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Gabriela Brišková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:5920200209.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobkyne N. Q. X., narodenej XX. T. XXXX, Č., D.. Y. W. XXXX/.XX, zastúpenej advokátom JUDr. Michalom Roštárom, Turzovka, Pod Brehom 71, proti žalovanému štátnemu podniku Lesy Slovenskej republiky, štátny podnik, Banská Bystrica, Nám. SNP 8, IČO: 36 038 351, zastúpenému advokátom JUDr. Marekom Morochovičom, Bratislava, Krížna 56, o neplatnosť skončenia pracovného pomeru výpoveďou, vedenom na Okresnom súde Ružomberok pod sp. zn. 5Cpr/3/2020, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 28. februára 2022 sp. zn. 10CoPr/1/2022, takt

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Ružomberok (ďalej aj ako „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 26. augusta 2021 sp. zn. 5Cpr/3/2020 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala určenia, že skončenie pracovného pomeru medzi žalovaným (zamestnávateľom) a žalobkyňou (zamestnankyňou), na základe písomnej výpovede žalovaného podľa § 63 ods. 1 písm. b) Zákonníka práce (zákon č. 311/2001 Z. z. v znení neskorších predpisov) zo dňa 20. 8. 2019 je neplatné. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Na základe vykonaného dokazovania dospel k záveru, že žalovaný preukázal existenciu organizačnej zmeny (rozhodnutím riaditeľa odštepného závodu Čadca), za účelom zefektívnenia vykonávaných činností na odštepnom závode, v zmysle ktorej sa od 1. 9. 2019 zmenila organizačná štruktúra LS Turzovka, LS Čadca a LS Stará Bystrica, čím došlo k zrušeniu troch lesných obvodov a tým aj troch pracovných miest vedúceho lesného obvodu. Žalobkyňa bola s organizačnou zmenou oboznámená na porade dňa 20. 8. 2019, ktorú skutočnosť nespochybňovala, namietala len účelnosť, nedôvodnosť a nepreskúmateľnosť rozhodnutia.

1.1. Súd prvej inštancie konštatoval, že prijatie rozhodnutia o organizačnej zmene je v kompetencii žalovaného ako zamestnávateľa a v zmysle ustálenej judikatúry (sp. zn. 6Cdo/69/1994 a 21Cdo/1105/2001) rozhodnutie zamestnávateľa nie je právnym úkonom, preto ho nemožno preskúmať z hľadiska platnosti súdom. Ide o hmotnoprávny predpoklad právneho úkonu, pričom súd sa zaoberá

výlučne otázkou či rozhodnutie bolo prijaté a či ho prijal zamestnávateľ.

1.2. V prejednávanej veci mal súd za preukázané, že v dôsledku rozhodnutia o organizačnej zmene, stala sa žalobkyňa pre zamestnávateľa nadbytočnou. Rozhodnutie bolo vydané s cieľom optimalizácie a zefektívnenia činností vykonávaných na lesných správach, v súlade s požiadavkou generálneho riaditeľstva Lesov Slovenskej republiky. Medzi nadbytočnosťou zamestnanca a prijatými organizačnými zmenami bola preukázaná tiež príčinná súvislosť. Pracovná pozícia žalobkyne bola zrušená, pričom na jej miesto nebolo možné prijať žiadneho ďalšieho zamestnanca (podľa správy Sociálnej poisťovne obsahujúcej zoznam zamestnancov prihlásených do evidencie poistencov od 1. 1. 2019, ani jeden z prijatých zamestnancov, na ktorých žalobkyňa poukazovala, nebol prijatý na pozíciu žalobkyne). Súd sa preto nestotožnil s námietkou žalobkyne o účelovom konaní zamestnávateľa, s cieľom skončiť s ňou pracovný pomer.

1.3. Žalovaný podľa záveru súdu prvej inštancie preukázal aj splnenie ponukovej povinnosti zamestnávateľa, keď žalobkyňa 20. 8. 2019 za prítomnosti svedkov bola oboznámená s nemožnosťou ďalšieho zamestnávania v inom pracovnom zaradení, na mieste dohodnutom ako miesto výkonu práce v pracovnej zmluve, ani na kratší pracovný čas, absentovala tiež iná vhodná práca (žalobkyňa splnenie ponukovej povinnosti nenamietala).

1.4. K prerokovaniu výpovede došlo na mimoriadnom zasadnutí závodného výboru dňa 20. 8. 2019 (na základe písomnej žiadosti zamestnávateľa zo dňa 20. 8. 2019), ktorá skutočnosť vyplývala zo zápisnice a výsledné uznesenie bolo doručené zamestnávateľovi dňa 20. 8. 2019 o 13.21 hod. Žalovaný podľa názoru súdu preukázal splnenie podmienky vyplývajúcej z § 74 Zákonníka práce. Námietky žalobkyne, týkajúce sa riadneho prerokovania výpovede so zástupcami zamestnancov, poukazujúce na registratúrne číslo listiny, nedodržanie postupu podľa stanov a rovnaký deň prerokovania výpovede a organizačnej zmeny, súd vyhodnotil ako irelevantné, keďže bolo preukázané, že k prijatiu organizačnej zmeny došlo skôr a táto zmena predchádzala výpovedi (prerokovanie je definované ako výmena názorov medzi zástupcami zamestnancov a zamestnávateľom, ale výsledok hlasovania nie je pre zamestnávateľa významný).

1.5. Súd prvej inštancie uzavrel, že hmotnoprávne predpoklady výpovede danej žalobkyni boli preukázané. Návrhu žalobkyne na doplnenie dokazovania, vyžiadaním výpisu zo systému odoslanej a prijatej pošty registratúry Lesov SR, š.p. súd nevyhovel. K spôsobu pridelovania registratúrnych čísel sa podrobne vyjadrila svedkyňa N.. Ď. (odsek 6 rozsudku súdu prvej inštancie), ktorá objasnila postup pri vyhotovovaní jednotlivých listín, ktoré na seba nadväzujú (svedkyňa mala v predstihu pripravené podklady, keďže sa pripravovalo rozhodnutie, vedela o ktoré výpovede pôjde, tieto mala pripravené pod registratúrnou značkou a po prejednaní odborovou organizáciou, dátum si prepísala adekvátne podávaniu výpovede).

2. Krajský súd v Žiline (ďalej aj ako „odvolací súd“) na odvolanie žalobkyne rozsudkom z 28. februára 2022 sp. zn. 10CoPr/1/2022 rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil. Žalovanému priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %. Konštatoval, že žalobkyňa svoju odvolaciu argumentáciu sústredila na dve zásadné skutočnosti, a to účelovosť rozhodnutia žalovaného o organizačnej zmene a nevyhnutnosť doplnenia dokazovania o výpis zo systému odoslanej a prijatej pošty žalovaného (odvolací súd uzavrel, že ostatné zákonné predpoklady skončenia pracovného pomeru výpoveďou, podrobne vyhodnotené prvoinštančným súdom, predmetom odvolacieho prieskumu učinené neboli).

2.1. Odvolaciu námietku "fingovania" prijatej organizačnej zmeny zo strany zamestnávateľa, vyhodnotil odvolací súd ako nedôvodnú. Už len skutočnosť, že zmena sa týkala viacerých zamestnancov na identickej pracovnej pozícii ako žalobkyňa, zásadným spôsobom znižovala hodnovernosť (akceptovateľnosť) takéhoto tvrdenia. Poukázal na aplikačnou praxou vytvorený koncept faktických úkonov v pracovnom práve, v zmysle ktorého rozhodnutie zamestnávateľa o zmene jeho úloh, technického vybavenia, o znížení stavu zamestnancov za účelom zvýšenia efektívnosti práce alebo o iných organizačných zmenách, nie je právnym úkonom v zmysle § 34 Občianskeho zákonníka, pretože sa nejedná o prejav vôle, s ktorými by právne predpisy spájali zmenu alebo zánik práv a povinností účastníkov pracovnoprávneho vzťahu. Ide o faktický úkon, ktorý je hmotnoprávnym predpokladom pre právne úkony tam, kde to právny predpis stanovuje a ktorý nie je sám o sebe spôsobilý privodiť následky v právnych vzťahoch účastníkov pracovnoprávneho vzťahu. Ak súd preskúmava faktický

úkon, ktorý je hmotnoprávnou podmienkou platnosti právneho úkonu, jeho prieskum sa obmedzuje výhradne na to, či bol faktický úkon skutočne spravený (nie jeho neplatnosť) a či bol urobený osobou, ktorá bola k tomu oprávnená.

2.2. Vo vzťahu k rozsiahlej odvolacej argumentácii žalobkyne, domáhajúcej sa zabezpečenia výpisu zo systému odoslanej a prijatej pošty (registratúry), odvolací súd uviedol, že tá svojím zameraním smeruje len k preukazovaniu skutočnosti, kedy boli evidenčne/úradne (v zozname pošty) zachytené príslušné písomnosti. Nie je však spôsobilá preukázať či vyvrátiť určujúci záver súdu prvej inštancie, že hmotnoprávne predpoklady výpovede fakticky nastali pred daním výpovede žalobkyňi. Doplnil, že registratúrne čísla môžu preukazovať okamih zaevidovania (odoslania) listiny o prerokovaní zmeny organizačnej štruktúry alebo výpovede so zástupcami zamestnancov, nie však to, kedy k samotnému prerokovaniu došlo. Podstatnou skutočnosťou je však práve a len predmetný okamih, t.j. kedy k prerokovaniu reálne došlo a nie moment, kedy boli listiny dokumentujúce prerokovanie odovzdané na poštovú prepravu interným systémom žalovaného. Vykonané dokazovanie preto umožňovalo prijať záver, že nedošlo k porušeniu zákonnej podmienky prerokovania organizačnej zmeny a výpovede vopred. Žalobkyňou navrhovaný dôkaz tak nemal vo vzťahu k rozhodnému momentu kvalifikovanú výpovednú hodnotu.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalobkyňa (ďalej aj „dovolateľka“) dovolanie, prípustnosť, ktorého vyvodzovala z § 420 písm. f) CSP. Navrhla, aby dovolací súd zrušil rozhodnutie odvolacieho súdu, ako aj súdu prvej inštancie a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V dovolaní namietala porušenie práva na spravodlivý proces, ku ktorému malo dôjsť tým, že odvolací súd sa nezaoberal a neposúdil dostatočne i správne všetky špecifické odvolacie námietky žalobkyne, vrátane námietok k procesným pochybeniam. Napadnuté rozhodnutie označila žalobkyňa za nepreskúmateľné a arbitrárne.

3.1. Dovolateľka ku konkrétnym porušeniam uviedla, že odvolací súd nevykonával dokazovanie výpisom zo systému odoslanej a prijatej pošty registratúry Lesov SR, š. p., ktoré by spochybnilo sporný priebeh rozhodných udalostí, ktoré mali na seba chronologicky nadväzovať. Dôkaz navrhnutý žalobkyňou bol podstatný, lebo smeroval k preukázaniu podmienky platnosti výpovede, a to či k prerokovaniu výpovede odborovou organizáciou a k prijatiu rozhodnutia o organizačnej zmene zamestnávateľom došlo vopred, pred daním výpovede žalobkyňi (§ 74 Zákonníka práce). Podľa názoru žalobkyne súdy nižšej inštancie neprihliadli na rozpory vo výpovediach svedkyne N. Ď. a svedka N. K., ako ani rozpory medzi tvrdeniami právneho zástupcu žalovaného a výpoveďou svedkyne N. Ď., ktoré boli tiež dôvodom pre vykonanie navrhovaného dôkazu. Súdy nezohľadnili a neposúdili správne ani prepisovanie dátumu a času prijatia dokumentov do podateľne, podľa výpovede označenej svedkyne. Žalobkyňi, ako slabšej strane sporu, bolo tak znemožnené preukázať manipuláciu zamestnávateľa s vykonaním jednotlivých úkonov.

3.2. Žalobkyňa v dovolaní namietala nevykonanie dôkazného návrhu výsluchom svedkyne T. L., ohľadne zápisov listín v rozhodnom čase (vzhľadom na rozpory v tvrdeniach právneho zástupcu žalovanej a vo výpovedi svedkyne N. Ď. i svedka N. K.). Súdy nižšej inštancie nezohľadnili dátum podpisu organizačnej zmeny, ktorý musí predchádzať podaniu výpovede, a preto rozhodnutie o organizačnej zmene nemožno považovať za prijaté.

3.3. Výpoveď podľa žalobkyne nebola prerokovaná vôbec, keďže nebolo preukázané, že za odborovú organizáciu konal výbor ako príslušný orgán nadpolovičnou väčšinou členov (4 zo 7 členov), pričom absentovali aj podpisy (okrem podpisu svedka).

3.4. Dovolateľka v ďalšej časti dovolacej argumentácie poukázala na dôkazné bremeno preukázania efektívnosti organizačnej zmeny, ktoré nesie zamestnávateľ a ktorú je súd povinný skúmať, ak zamestnanec namieta účelovosť organizačnej zmeny, k čomu nedošlo. Výpisom zo Sociálnej poisťovne bolo preukázané prijatie viacerých zamestnancov v rozhodnej dobe. V zmysle rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 3Cdo/261/2007 má zamestnávateľ povinnosť ponúknuť zamestnancovi akékoľvek voľné pracovné miesto, ktoré je k dispozícii v čase výpovede. Splnenie ponukovej povinnosti tu preukazuje zamestnávateľ. Skutočnosť, že žalovaný neponúkol žalobkyňi voľné pracovné miesto, dokazuje preto neefektívnosť organizačnej zmeny. V prípade, že rozhodnutím zamestnávateľa, prípadne jeho realizáciou, boli sledované iné ciele (zamestnávateľ len predstieral prijatie organizačného opatrenia), je potrebné doviesť, že rozhodnutie o organizačnej zmene nebolo prijaté (rozhodnutie Najvyššieho súdu Českej republiky sp. zn. 21Cdo/2204/2003). Súdmí nižšej inštancie nebola podľa žalobkyne skúmaná rozhodná okolnosť, kedy boli úkony zamestnávateľa urobené.

4. Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu navrhol, aby odvolací súd dovolanie odmietol. Poukázal na súdnu prax, v zmysle ktorej nevykonanie dôkazu navrhnutého sporovou stranou sa nepovažuje za postup, ktorým sa odníma strane možnosť konať pred súdom. Len výnimočne nevykonanie navrhnutého dôkazu možno považovať za vadu konania, ak ide o dôkaz, ktorého vykonanie je nevyhnutné pre rozhodnutie vo veci, čo nebol daný prípad. Listinnými dôkazmi, ako i výpoveďami svedkov bolo preukázané, že právne skutočnosti zachytené na listinách, ktoré žalobkyňa napáda z dôvodu nesúladu registratúrnych čísel, sa stali dňa 20. 8. 2019, pred daním výpovede žalobkyni. Na preukázaných skutočnostiach nič nezmení ani žalobkyňou namietaný nesúlad registratúrnych čísel, pretože existencia či pridelenie registratúrneho čísla na písomnom zázname o právnej skutočnosti, nie je podmienkou vzniku či existencie týchto právnych skutočností. Rovnako tak skutočnosť či došlo k zaevidovaniu písomnosti v registratúre hneď pri jej vyhotovení či doručení alebo až následne. Okolnosti ohľadne prideľovania registratúrnych čísel boli v konaní dostatočne objasnené a vzhľadom na centralizovaný systém ich prideľovania na ústredí žalovaného (mimo odštepného závodu v Čadci), akákoľvek manipulácia s prideľovaním registratúrnych čísel by znamenala zapojenie niekoľko desiatok ľudí z odštepného závodu a ústredia. Na prerokovanie výpovede Zákonník práce nestanovuje žiadnu formu ani mechanizmus prijatia, ale podstatný je len záver, že výpoveď bola prerokovaná. Žalobkyňa podľa názoru žalovaného neosvedčila, že ňou navrhované a nevykonané dôkazy mali pre konanie zásadný význam. Vyjadrila svoj názor na výsledky dokazovania, na ich hodnotenie a právne posúdenie sporu čo do dôvodnosti organizačnej zmeny, spôsobu prijímania rozhodnutia odborovou organizáciou a ponuky voľného pracovného miesta. Dovoláním sa však nemožno domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšie inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania, či posúdenia správnosti právneho posúdenia veci, keďže dovolací súd nie je ďalším odvolacím súdom.

5. Najvyšší súd ako súd dovolací (ďalej len „dovolací súd“ alebo „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v zákonnej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), po preskúmaní zákonom predpísaných náležitostí dovolania (§ 428 CSP) a splnenia ďalších podmienok dovolacieho konania, dospel k záveru, že dovolanie je potrebné odmietnuť, pretože nie je prípustné.

6. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v § 420 a § 421 CSP.

7. Z hľadiska ústavného aspektu je daná právomoc najvyššieho súdu ústavne konformným spôsobom vymedzovať prípustnosť vecí v konaní o dovolaní a určovať koncepciu interpretácie prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov, a to za predpokladu, že táto nie je nepriateľská z hľadiska ochrany základných práv a slobôd. O všetkých mimoriadnych opravných prostriedkoch platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená, musí byť vyvážené sprísnenými a jasne čitateľnými podmienkami prípustnosti.

8. Obsahom základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je poskytnúť uplatňovanému právu súdnu ochranu, avšak len za predpokladu, že sú splnené procesné podmienky súdneho konania (porov. napr. rozhodnutia ústavného súdu sp. zn. I. ÚS 80/09, II. ÚS 79/08, IV. ÚS 476/2012). Dovolací súd preto pristupuje k podanému dovolaniu tak, že najskôr skúma, či je procesne prípustné; k posúdeniu opodstatnenosti dovolania (t. j. posúdeniu, či je v ňom opodstatnene uplatnený dovolací dôvod) sa dovolací súd dostáva len v prípade prijatia záveru, že dovolanie je prípustné.

9. Dovolanie je prípustné, ak jeho prípustnosť vyplýva z ustanovenia § 420 CSP alebo § 421 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnene uplatnený dovolací dôvod. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428

CSP). V prípade dovolania prípustného podľa § 420 CSP je dovolacím dôvodom procesná vada zmätočnosti uvedená v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP), pri dovolaní, ktoré je prípustné podľa § 421 ods. 1 CSP, je dovolacím dôvodom nesprávne právne posúdenie veci (§ 432 ods. 1 CSP).

10. Žalobkyňa prípustnosť podaného dovolania vyvodzovala z ustanovenia § 420 písm. f) CSP, v zmysle ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

11. Dovolací súd už konštantne uvádza, že hlavnými znakmi, ktoré charakterizujú procesnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP, sú a) zásah súdu do práva na spravodlivý proces a b) nesprávny procesný postup súdu, znemožňujúci procesnej strane, aby svojou procesnou aktivitou uskutočňovala jej patriace procesné oprávnenia, a to v takej intenzite, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

12. Ustanovenie § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a súčasne dôvodnosť dovolania v tých prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Dovolací súd prostredníctvom uplatnených dovolacích námietok skúmal, či došlo k žalobkyňou namietanej procesnej vade, ale túto v procesnom postupe odvolacieho súdu nezistil.

13. Jedným z aspektov práva na spravodlivý proces je i právo na určitú kvalitu súdneho konania, ktorej súčasťou je aj právo strany sporu na dostatočné odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Povinnosťou všeobecného súdu je uviesť v rozhodnutí dostatočné a relevantné dôvody, na ktorých svoje rozhodnutie založil. Dostatočnosť a relevantnosť týchto dôvodov sa musí týkať tak skutkovej, ako i právnej stránky rozhodnutia (III. ÚS 107/07). Len náležité odôvodnené súdne rozhodnutie sa stáva interpretačným nástrojom súdnej authority k zabezpečeniu spravodlivosti.

14. Podľa ústavného súdu zjavná neodôvodnenosť (arbitrárnosť) rozhodnutia všeobecného súdu je najčastejšie daná rozporom súvislosti právnych argumentov a skutkových okolností prerokovaných prípadov, s pravidlami formálnej logiky alebo absenciou jasných a zrozumiteľných odpovedí na všetky právne a skutkovo relevantné otázky, súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (IV. ÚS 115/03, III. ÚS 209/04). Uvedené nedostatky musia pritom dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v čl. 127 ods. 1 Ústavy (II. ÚS 302/2019-44 z 20. februára 2020, ods. 17).

15. Dovolací súd, dbajúc na to, že aj v konaní na odvolacom súde treba dôsledne trvať na požiadavke úplnosti, výstižnosti a presvedčivosti odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu, konštatuje, že v prejednávanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie náležité neodôvodnil.

16. V posudzovanej veci odvolací súd potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny v zmysle § 387 ods. 1 CSP. Prvoinštančné a odvolacie konanie tvoria z hľadiska jeho predmetu jeden celok (IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09) a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s potvrdzovaným rozsudkom vytvára ich organickú (kompletizujúcu) jednotu. Odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má podľa názoru dovolacieho súdu všetky zákonom vyžadované náležitosti v zmysle ustanovenia § 393 CSP.

17. Dovolací súd nezistil, že by v posudzovanej veci išlo o prípad vybočenia z medzí ustanovenia § 393 ods. 2 CSP, ktorým by došlo k porušeniu práva žalobcu na spravodlivý proces. Odvolací súd v dôvodoch svojho rozhodnutia uvádza, ako vo veci rozhodol súd prvej inštancie, obsah odvolania žalobkyne, zhrnutie podstatných skutkových tvrdení a právnych argumentov strán, jasne a zrozumiteľne vysvetľuje, prečo rozhodnutie súdu prvej inštancie považuje za vecne správne, k čomu na zdôraznenie jeho správnosti dopĺňa aj ďalšie dôvody, najmä v reakcii a za účelom vysporiadania sa s podstatnými odvolacími námietkami žalobkyne.

18. Dovolateľka za nedostatok riadneho odôvodnenia rozhodnutia odvolacieho súdu považovala nevysporiadanie sa s jej odvolacími námietkami, vrátane námietok vo vzťahu k procesným pochybeniam súdu prvej inštancie.

19. V odôvodnení napadnutého rozhodnutia odvolací súd konštatoval, že žalobkyňa sa sústredila na dve zásadné skutočnosti, predstavujúce účelovosť rozhodnutia žalovaného o organizačnej zmene a na nevyhnutnosť doplnenia dokazovania o výpis zo systému odoslanej a prijatej pošty žalovaného. Dospel k záveru, že dôkazný návrh žalobkyne nie je spôsobilý preukázať či vyvrátiť určujúci záver prvoinštančného súdu, že hmotnoprávne predpoklady výpovede fakticky nastali pred podaním výpovede žalobkyne, pretože registrátorne čísla môžu preukazovať časový moment zaevidovania (odoslania) listiny o prerokovaní zmeny organizačnej štruktúry alebo výpovede so zástupcami zamestnancov, nie však to, kedy k samotnému prerokovaniu došlo. Právne významnou skutočnosťou je práve uvedený okamih, nie moment, kedy listiny dokumentujúce prerokovanie boli odovzdané na poštovú prepravu interným systémom žalovaného (ods. 21.3 napadnutého rozsudku). Vykonané dokazovanie, podľa záveru odvolacieho súdu, umožňuje s dostatočnou mierou istoty dospieť k záveru, že nedošlo k porušeniu zákonnej podmienky prerokovania organizačnej zmeny a výpovede vopred.

20. Odvolací súd zdôraznil obsah prijatej organizačnej zmeny zo strany zamestnávateľa (žalovaného), ktorý sa týkal skončenia pracovného pomeru viacerých zamestnancov na identickej pracovnej pozícii ako žalobkyňa (vedúci lesného obvodu), z dôvodu zrušenia troch lesných obvodov, čo zásadným spôsobom znižuje akceptovateľnosť odvolacej argumentácie žalobkyne, o účelovosti prijatej organizačnej zmeny, ktoré ostalo v rovine nepodloženého subjektívneho dojmu žalobkyne. Odvolací súd tiež uviedol, že rozhodnutie zamestnávateľa o organizačných zmenách za účelom zvýšenia efektívnosti práce, nie je právnym úkonom v zmysle § 34 Občianskeho zákonníka, pretože sa nejedná o taký prejav vôle, s ktorým by právne predpisy spájali zmenu alebo zánik práv a povinností účastníkov pracovnoprávneho vzťahu. Z hľadiska hmotnoprávnych predpokladov platnosti právneho úkonu výpovede, sa súdny prieskum vo vzťahu k rozhodnutiu zamestnávateľa o organizačnej zmene, obmedzuje výlučne na to, či bol tento faktický úkon skutočne vykonaný a či tak urobila oprávnená osoba. V podrobnostiach odvolací súd odkázal na odôvodnenie súdu prvej inštancie, špecifikujúce presné označenie rozhodnutia o organizačnej zmene, ktorým sa menila organizačná štruktúra zamestnávateľa a s ktorým vyslovil súhlas generálny riaditeľ, za účelom zefektívnenia vykonávaných činností, aj na odštepnom závode Čadca (odsek 9.2 až 9.4. napadnutého rozhodnutia). Podľa odôvodnenia rozhodnutia prvoinštančného súdu (odsek 9.4. napadnutého rozsudku), na návrh žalobkyne bol vykonaný dôkaz správou zo Sociálnej poisťovne, obsahujúcej zoznam zamestnancov prihlásených do evidencie poistencov od 1. 1. 2019, pričom žiaden z nich nebol prijatý na pozíciu žalobkyne. Súdy nižšej inštancie sa preto nestotožnili s námietkou žalobkyne o účelovom postupe žalovaného voči žalobkyne s cieľom skončiť pracovný pomer.

21. Dovolací súd sa nestotožnil s námietkou žalobkyne, že odvolací súd nereagoval na jej námietky v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie, vrátane námietok k procesným vadám. Všeobecný súd nemusí dať odpoveď na všetky otázky nastolené stranou konania, ale len na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvoinštančného, ale aj odvolacieho), ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia, stačí na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces. Podľa ústavnoprávnej judikatúry (II. ÚS 78/05) súčasťou základného práva na súdnu ochranu v občianskom súdnom konaní podľa článku 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky je právo na odôvodnenie, ktorého štruktúra je rámcovo upravená v civilnom procesnom kódexe Táto norma sa uplatňuje aj v odvolacom konaní. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní však nemá odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní, zostali sporné alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov prvoinštančného rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (uznesenie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky zo 16. novembra 2011 sp. zn. 6Cdo/145/2011).

22. Nedostatky odôvodnenia súdneho rozhodnutia musia dosahovať mieru ústavnej relevancie, teda ich intenzita musí byť spôsobilá porušiť niektoré z práv uvedených v článku 127 ods. 1 ústavy (I. ÚS 336/2019). Svojvôľa (arbitrárnosť) sa v zásade môže prejavovať v dvoch podobách: ako procesná svojvôľa, teda hrubé alebo opakované porušenie zásadných ustanovení právnych predpisov, upravujúcich postup orgánu verejnej moci, alebo ako hmotnoprávna (meritórna) svojvôľa, teda extrémny nesúlads medzi právnym základom pre rozhodovanie veci a závermi orgánu verejnej moci, ktoré sú vo vzťahu k tomuto právnemu základu neobhájiteľné všeobecne akceptovateľnými výkladovými postupmi (II. ÚS 576/2012). O arbitrárnosť súdneho rozhodnutia ide aj vtedy, ak sa zistí taká interpretácia a aplikácia právnej normy zo strany súdu, ktorá zásadne popiera účel a význam aplikovanej právnej normy, alebo ak dôvody, na ktorých je založené súdne rozhodnutie, absentujú, sú zjavne protirečivé alebo popierajú pravidlá formálnej a právnej logiky, prípadne ak sú tieto dôvody zjavne jednostranné a v extrémnom rozpore s princípmi spravodlivosti (III. ÚS 305/08, IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06), čo nebol daný prípad.

23. Za procesnú vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľky. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom sporových strán, vrátane ich dôvodov a námietok. Preto skutočnosť, že žalobkyňa sa s názormi súdov oboch inštancií nestotožňuje, sama osebe nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti súdnych rozhodnutí.

24. V súvislosti s uplatnenou námietkou dovolateľky o pochybení súdu prvej inštancie v procese dokazovania je súdna prax najvyššieho súdu jednotná v názore, podľa ktorého nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je vadou konania v zmysle § 420 písm. f) CSP (porovnaj sp. zn. 1Cdo/41/2017, 2Cdo/232/2017, 3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 7Cdo/11/2017, 8Cdo/187/2017, 9CdoPr/8/2023). Súlad tohto právneho názoru s ústavou posudzoval Ústavný súd SR, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017, III. ÚS 40/2020).

25. Na druhej strane ústavný súd vo svojich rozhodnutiach vyslovil tiež názor, že nevykonanie navrhovaného dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09). Zasadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd totiž zodpovedá požiadavka, aby súdmi konštatované skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne (dostatočne) a zrozumiteľne (logicky) odôvodnené. V práve na spravodlivý proces je obsiahnutá aj ďalšia ústavná zásada (čl. 47 ods. 3 Ústavy SR a čl. 6 Základných princípov CSP), a to „rovnosť zbraní“ v civilnom konaní, ktorá všeobecne zahŕňa tiež rovnosť bremien, ktoré sú na strany sporu kladené a ktoré nesmie byť neprimerané (IV. ÚS 468/2018). Z práva na spravodlivý súdny proces vyplýva aj podľa Európskeho súdu pre ľudské práva povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. apríla 1993, II. ÚS 410/06).

26. Dovolací súd v danej súvislosti poukazuje aj na nález Ústavného súdu Slovenskej republiky sp.zn. I. ÚS 350/08 zo dňa 30. septembra 2010, podľa ktorého skutočnosť, že okresný súd a ani následne krajský súd neakceptovali návrhy na vykonanie dokazovania predložené sťažovateľkou, nemôže sama osebe viesť k záveru o porušení jej práv. Zásah do základného práva na súdnu ochranu či práva na spravodlivé súdne konanie by v tejto súvislosti podľa ústavného súdu bolo možné konštatovať len vtedy, ak by záver všeobecného súdu o nevykonaní účastníkom navrhovaného dôkazu bol zjavne neodôvodnený, chýbala by mu predchádzajúca racionálna úvaha konajúceho súdu vychádzajúca z priebehu konania a stavu dokazovania v jeho rámci, či vtedy, ak by nevykonaním navrhnutého dôkazu bol účastník postavený do podstatne nevýhodnejšej pozície ako druhá strana v konaní. Konanie súdov nižšej inštancie v posudzovanej veci však takéto vady nevykazuje.

27. Dovolací súd v uznesení z 28. októbra 2020 sp. zn. 7Cdo/205/2019, vychádzajúc z vyššie uvedenej judikatúry Ústavného súdu SR, ako aj z uznesenia NS SR zo 16. mája 2019 sp. zn. 4Cdo/100/2018, poukázal na to, že procesnému právu účastníka navrhovať dôkazy zodpovedá povinnosť súdu nielen o vznesených návrhoch (a dôkazoch) rozhodnúť, ale tiež, pokiaľ im nevyhoví, vo svojom rozhodnutí odôvodniť, prečo a z akých dôvodov tak neurobil. Nevyhovenie dôkaznému návrhu strany sporu možno odôvodniť len tromi dôvodmi. Prvým je argument, podľa ktorého tvrdená skutočnosť, ktorú má navrhnutý dôkaz overiť alebo vyvrátiť, je bez relevantnej súvislosti s predmetom konania. Dalším je argument, podľa ktorého dôkaz neoverí/nevyvráti tvrdenú skutočnosť, čiže vo väzbe na toto tvrdenie nedisponuje vypovedacou potenciou. Nakoniec tretím argumentom je nadbytočnosť dôkazu, t.j. argument, podľa ktorého určité tvrdenie, ku ktorému overeniu alebo vyvráteniu je dôkaz navrhovaný, bolo už doterajším konaním bez dôvodných pochybností overené alebo vyvrátené. Ak tieto dôvody zistené neboli, súd postupuje v rozpore s čl. 46 ods. 1 a čl. 48 ods. 2 Ústavy SR, ktoré garantujú pre stranu sporu ústavné právo na spravodlivý proces, čiže táto dôkazná vada (tzv. opomenuté dôkazy) takmer vždy založí nielen nepreskúmateľnosť vydaného rozhodnutia pre nedostatok dôvodov, ale súčasne tiež jeho protiústavnosť (5Cdo/151/2019).

28. Dovolací súd odkazuje na odsek 21.3 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu, v ktorom odvolací súd vysvetlil, že dovolateľkou navrhovaný dôkaz (výpis zo systému odoslanej a prijatej pošty registratúry) nebol spôsobilý preukázať či vyvrátiť určujúci záver súdu prvej inštancie, že hmotnoprávne predpoklady výpovede fakticky nastali pred podaním výpovede, pretože registratúrne čísla môžu preukazovať len okamih zaevidovania alebo odoslania listiny o prerokovaní zmeny organizačnej štruktúry alebo výpovede so zástupcami zamestnancov, nie však to, kedy k samotnému prerokovaniu došlo t. j. predmetný okamih (teda nie moment kedy boli listiny dokumentujúce prerokovanie, odovzdané na poštovú prepravu interným systémom žalovaného). Dovolací súd preto považuje odôvodnenie nevykonania dôkazného návrhu žalobkyne, ktorý nemá vo vzťahu k rozhodnému momentu kvalifikovanú výpovednú hodnotu, za opodstatnené a žalobkyňou nevyvrátené. Nebolo preto možné stotožniť sa s argumentáciou dovolateľky, že vykonanie navrhovaného dôkazu by vyvrátilo sporný priebeh rozhodných udalostí, ktoré mali na seba chronologicky nadväzovať (prijatie organizačnej zmeny, prerokovanie výpovede a podanie výpovede). Na uvedené závery potom nemá vplyv charakter sporu, ako ani procesné postavenie žalobkyne (v spore vedenom proti zamestnávateľovi).

29. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd by svojím postupom nevykonaním navrhnutého dokazovania založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP. Odvolací súd sa dostatočne jasne a presvedčivo vysporiadal s odvolacou námietkou žalobkyne o nevykonaní ňou navrhnutého dôkazu a odôvodnil svoj záver o jeho nevypovedacej hodnote (ods. 21.3 rozsudku odvolacieho súdu), t. j. že žalobkyňou navrhovaný dôkaz, tak ako ho formulovala, nebol spôsobilý overiť, resp. vyvrátiť rozhodnú skutočnosť, čiže vo väzbe na túto nedisponoval vypovedacou potenciou.

30. Dovolateľka svoje námietky v dovolaní zamerala aj na hodnotenie dôkazného bremena v spore, ktoré niesol zamestnávateľ, preukazovaním efektívnosti prijatého rozhodnutia o organizačnej zmene.

31. Hodnotenie dôkazov je činnosť súdu, pri ktorej hodnotí vykonané dôkazy z hľadiska ich pravdivosti a dôležitosti pre rozhodnutie. Aktuálna procesná právna úprava vychádza (rovnako ako právna úprava Občianskeho súdneho poriadku účinná do 30. júna 2016) zo zásady voľného hodnotenia dôkazov, vyplývajúcej z ústavného princípu nezávislosti súdov. Táto zásada, vychádzajúca z článku 15 základných princípov CSP a normatívne rozvinutá v § 191 ods. 1 CSP znamená, že záver, ktorý si sudca z vykonaných dôkazov urobí, je vecou jeho vnútorného presvedčenia a jeho logického myšlienkového postupu. Postup sudcu ale neznamená, že sudca nie je viazaný ústavnými princípmi predvídateľnosti a zákonnosti rozhodnutia. Naopak, konečné meritórne rozhodnutie musí vykazovať logickú, funkčnú a teleologickú zhodu s priebehom konania (porov. Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiariková, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol., Civilný sporový poriadok, Komentár, Praha: C. H. Beck, 2016, 1540 s., str. 729). V prípade nesprávneho hodnotenia dôkazov však nejde o dôvod

zakladajúci prípustnosť dovolania podľa § 237 OSP (viď R 42/1993), resp. § 420 písm. f) CSP. Porušením práva na spravodlivý proces nie je iné hodnotenie vykonaných dôkazov súdom, než aké sú predstavy strany sporu.

32. Súdna prax je jednotná v názore, že ak aj súd niektorý dôkaz nevykoná, môže to viesť prípadne k nesprávnym skutkovým zisteniam a v konečnom dôsledku aj k vecne nesprávnemu rozhodnutiu, nie však k zmatečnosti rozhodnutia v zmysle § 420 písm. f) CSP. Postup súdu, ktorý v priebehu konania nevykoná všetky procesnou stranou navrhované dôkazy alebo vykonal iné dôkazy na zistenie skutkového stavu, nezakladá prípustnosť dovolania proti rozhodnutiu odvolacieho súdu podľa § 420 písm. f) CSP (porovnaj R 37/1993, R 125/1999 a R 6/2000).

33. Preskúmaním obsahu spisu v posudzovanej veci, podľa názoru dovolacieho súdu, súdy nižších inštancií správne, v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov, vykonané dôkazy vyhodnotili jednotlivo a v ich vzájomnej súvislosti (§ 191 ods. 1 CSP), ako aj náležite rozhodnutie odôvodnili v zhode s náležitosťami vyplývajúcimi z § 393 ods. 2 CSP a § 220 ods. 2 CSP. Právo na súdnu ochranu nemožno stotožňovať s procesným úspechom strany sporu, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom strany sporu vrátane ich dôvodov a námietok (porovnaj II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010).

34. Dovolenia argumentácia dovolateľky spočívala aj v rozsiahlej polemike so závermi súdov nižších inštancií a nesúhlase s ich skutkovými zisteniami, namietajúc, že odvolací súd mal súdom prvej inštancie zistený skutkový stav prehodnotiť. V tejto súvislosti dovolací súd pripomína, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolenie nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie, je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 CSP). Dovolaním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi nižšej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania.

35. Na hodnotenie skutkových okolností a zisťovanie skutkového stavu sú povolané súdy prvej a druhej inštancie ako skutkové súdy, a nie dovolací súd, ktorého prieskum skutkových zistení nespočíva v prehodnocovaní skutkového stavu, ale len v kontrole postupu súdu pri procese jeho zisťovania (porovnaj I. ÚS 6/2018). V rámci tejto kontroly dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.), a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmatečnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, avšak tieto vady v preskúmvanej veci dovolací súd nezistil.

36. V prejednávanej veci odvolací súd dospel k záveru, že skutkové zistenia súdu prvej inštancie majú oporu vo vykonanom dokazovaní, keď súdy nižšej inštancie vzali do úvahy všetky rozhodujúce skutočnosti, ktoré z vykonaných dôkazov, z prednesov sporových strán, resp. ich zástupcov a z obsahu spisu vyplynuli najavo, následne tieto, v súlade so zásadou voľného hodnotenia dôkazov (čl. 15 CSP v spojení s § 191 CSP), správne vyhodnotili a dospeli tak k správnym skutkovým záverom. Doposiaľ vykonané dokazovanie aj podľa názoru dovolacieho súdu dostatočne odôvodňuje závery prijaté odvolacím súdom, viazaným skutkovým stavom, tak ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP). Dovolenie v hodnotení dôkazov súdmi nižších inštancií nezistil pochybenie, ktoré by bolo v extrémnom rozpore s obsahom spisu. Iba takéto pochybenie by totiž predstavovalo odňatie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR.

37. Za procesnú vadu konania podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že žalobkyňa sa s rozhodnutím odvolacieho súdu nestotožňuje a do práva na spravodlivý proces nepatrí právo na to, aby bol účastník konania (v súčasnosti strana sporu) pred všeobecným súdom úspešný,

teda aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ním predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jeho vôľou a požiadavkami, ale ani právo vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne dožadovať sa ním navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov (IV. ÚS 252/04, I. ÚS 50/04, I. ÚS 98/97, II. ÚS 3/97 a II. ÚS 251/03).

38. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že dovolateľkou namietané vady konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nezistil.

39. Žalobkyňa uplatnila v dovolaní aj úplne inú a novú argumentáciu než tú, ktorú uviedla v odvolacom konaní. Namietala, že súdy nižšej inštancie neprihliadli na rozpory vo výpovediach vypočutých svedkov N.. Ď. a N.. K., ako i rozpory medzi tvrdeniami právneho zástupcu žalovaného a výpoveďou N.. Ď. (ktoré odôvodňovali vykonanie žalobkyňou navrhnutého dokazovania). Poukazovala na nezohľadnenie a nesprávne posúdenie prepisovania dátumov a časov prijatia dokumentov do podateľne, podľa svedkyne N.. J.Q., v dôsledku čoho sú registračné čísla významné a navrhovaný dôkaz podstatný.

39.1. Žalobkyňa v dovolaní namietala aj nevykonanie dôkazného návrhu výsluchom svedkyne T. L.W., v súvislosti so zapisovaním listín v rozhodnej dobe a rozpormi medzi tvrdeniami právneho zástupcu žalovaného a svedkov. Žalobkyňa v dovolaní argumentovala tiež neprihliadaním na skutočnosť, že dátum podpisu organizačnej zmeny musel byť skorší ako deň podania výpovede, čo nebolo splnené. Výpoveď podľa žalobkyne nebola prerokovaná vôbec, keďže nebolo preukázané, že za odborovú organizáciu konal výbor, ako príslušný orgán nadpolovičnou väčšinou členov (4 zo 7 členov), ako ani skutočnosť, že zasadnutia závodného výboru sa zúčastnila a prerokovala výpoveď nadpolovičná väčšina členov výboru, vzhľadom na absenciu podpisov.

39.2. Ďalšia časť argumentácie žalobkyne v dovolaní sa týkala splnenia ponukovej povinnosti zamestnávateľa, t. j. ponúknuť zamestnancovi akékoľvek voľné miesto, k čomu však zo strany žalovaného nedošlo. Výpisom zo Sociálnej poisťovne bolo podľa žalobkyne preukázané, že žalovaný v čase spornej výpovede prijal viacerých zamestnancov, teda mal voľné pracovné miesta, ktoré ale neponúkol žalobkyňi. Podľa názoru žalobkyne súdy nižšej inštancie neskúmali podstatnú okolnosť, kedy boli úkony vykonané, ich završenie podpisom a účinky spojené s doručovaním.

40. Dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok je vo vzťahu k odvolaniu ako riadnemu opravnému prostriedku subsidiárny nielen z procesného hľadiska, teda že dovolanie možno podať len proti rozhodnutiu vydanému v odvolacom konaní (čo znamená, že odvolacie konanie predchádza dovolaciemu konaniu), ale aj z obsahového hľadiska, ktoré zohľadňuje skutočnosť, že dovolateľka môže v mimoriadnom opravnom prostriedku (úspešne) argumentovať len takými dôvodmi, ktoré namietla už v rámci riadneho opravného prostriedku a ktoré boli na základe jeho odvolacej argumentácie meritórne posudzované odvolacím súdom. V prípade, že takéto námietky v odvolacom konaní neuplatnila, hoci tak urobiť mohla a mala, tieto námietky ex post nemôžu byť spôsobilé založiť prípustnosť dovolania.

41. Všeobecne princíp subsidiarity vychádza z toho, že najlepšie postaveným k plneniu úloh sú najnižšie články hierarchie súdov; vyššie články systému zasahujú len vtedy, kedy už prípad nemôže byť riešený na úrovni článku nižšieho. Ide o všeobecný princíp organizácie celej spoločnosti a súdnictva osobitne. Z princípu racionálneho, efektívneho a inštančného súdneho konania o dovolaní vyplýva, že dovolateľ musí uplatniť celú argumentáciu, ktorú považuje za významnú, rovnako ako všetky dovolacie návrhy, už v odvolacom konaní. Úlohou dovolacieho súdu je potom posúdiť, či tieto argumenty a návrhy odvolací súd riadne preskúmal a či k nim zaujal správny právny záver. Povedané inými slovami, nedávalo by žiaden rozumný zmysel, aby podstatné argumenty a návrhy, ktoré mohol (a mal) dovolateľ uplatniť už v predchádzajúcom odvolacom konaní, predkladal až dovolaciemu súdu. Dovolanie nemôže predstavovať nástroj na obchádzanie (hoci aj neúmyselné) povinnosti vyčerpania riadnych procesných prostriedkov na ochranu subjektívnych práv dovolateľa, a to nielen formálne, ale aj materiálne, dispozične, teda obsahovo vecne (argumentačne). Hodnotové obmedzenie prípustnosti opravného prostriedku nepredstavuje odmietnutie spravodlivosti.

42. V tomto prípade ide totiž o kontradiktórne sporové konanie, v ktorom platí zásada, že práva patria

bdelým (*vigilantibus iura scripta sunt*). Ak potom dovolateľka uvedenú námietku zakladajúcu prípustnosť a dôvodnosť dovolania neuplatnila v odvolacom konaní v rámci ochrany svojich práv, nemôže ju dovolací súd posudzovať pre nedostatok svojej právomoci (§ 419 CSP a *contrario*), lebo inak by fakticky preskúmaval rozsudok súdu prvej inštancie namiesto odvolacieho súdu.

43. Z uvedeného možno vyvodiť záver, že dovolateľka mohla urobiť spôsobilým predmetom odvolacieho konania len také námietky, ktoré už uplatnila v odvolacom konaní, pokiaľ tak s ohľadom na konkrétne okolnosti prípadu urobiť mohla, a tak poskytla príležitosť odvolaciemu súdu sa k nim vyjadriť. Obdobne postupuje vo svojej činnosti aj ústavný súd, z ktorého judikatúry vyplýva, že ak sťažovateľ v rámci ochrany svojich základných práv a slobôd uplatní v konaní pred ústavným súdom argumentáciu, ktorú mohol predniesť ale nepredniesol v konaní pred všeobecnými súdmi, ústavný súd na jej posúdenie nemá právomoc a sťažnosť sťažovateľa odmietne (II. ÚS 70/2017).

44. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, nie „ďalšie odvolanie“. Dovolací súd tak nesmie byť vnímaný ako ďalší „odvolací súd“, resp. súd, ktorý by mohol a mal posúdiť všetko, čím sa zaoberali súdy oboch inštancií; nemôže preto posudzovať všetky otázky, ktoré pred ním riešili tieto súdy (inak by sa stieral rozdiel medzi prvoinštančným, odvolacím a dovolacím konaním).

45. V posudzovanej veci žalobkyňa svojimi výhradami k právnym záverom odvolacieho súdu a so svojou polemikou s právnymi názormi odvolacieho súdu, na ktorých spočíva napadnutý rozsudok, spája presvedčenie, že odvolací súd (svojím procesným postupom) zasiahol do jej práva na spravodlivý súdny proces. Z hľadiska obsahového (§ 124 ods. 1 CSP) tu však žalobkyňa namieta, že sú nesprávne právne závery týchto súdov a že napadnuté rozhodnutia spočívajú na nesprávnom právnom posúdení sporu. Podľa jej názoru rozhodnutie o organizačnej zmene, ktoré je základom platnosti výpovede, má sa považovať za neprijateľé, aj vzhľadom na jeho dátum. Rozhodnutiami vyšších súdnych autorít argumentovala žalobkyňa vo vzťahu k splneniu ponukovej povinnosti zamestnávateľa. V spore nebola podľa žalobkyne skúmaná rozhodná okolnosť, kedy boli úkony vykonané, ich završenie podpisom a účinky spojené s doručovaním adresátovi právneho úkonu.

46. Veľký senát občianskoprávneho kolégia v rozhodnutí sp. zn. 1VCdo/2/2017 pripomenul, že najvyšší súd už podľa predchádzajúcej úpravy dospel k záveru, že realizácia procesných oprávnení sa účastníkovi neznemožňuje právnym posúdením veci (viď R 54/2012 a 1Cdo/62/2010, 2Cdo/97/2010, 3Cdo/53/2011, 4Cdo/68/2011, 5Cdo/44/2011, 6Cdo/41/2011, 7Cdo/26/2010 a 8ECdo/170/2014). Vysvetlil, že právnym posúdením je činnosť súdu, pri ktorej zo skutkových zistení vyvodzuje právne závery a na zistený skutkový stav aplikuje konkrétnu právnu normu. Nesprávne právne posúdenie je chybnou aplikáciou práva na zistený skutkový stav; dochádza k nej vtedy, ak súd nepoužil správny (náležitý) právny predpis alebo ak síce aplikoval správny právny predpis, nesprávne ho ale interpretoval alebo ak zo správnych skutkových záverov vyvodil nesprávne právne závery.

47. Podľa právneho názoru veľkého senátu nie je ani po 1. júli 2016 žiadny dôvod pre odklon od vyššie uvedeného chápania dopadu nesprávneho právneho posúdenia veci (nesprávneho vyriešenia niektorej právnej otázky súdom) na možnosť niektorej strany civilného sporového konania uskutočňovať jej patriace procesné oprávnenia. Nesprávne právne posúdenie veci nezakladá procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f) CSP, na čom zotrval aj judikát R 24/2017. Aj podľa názoru ústavného súdu nesprávne právne posúdenie veci nezakladá vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP.

48. Vzhľadom na vyššie uvedené dovolací súd uzatvára, že vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP v posudzovanej veci nezistil, preto je dovolanie žalobkyne procesne neprípustné, čo je dôvodom na jeho odmietnutie podľa § 447 písm. c) CSP.

49. O trovách odvolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

50. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.